

Dnr SBN 2021/159

§ 44 Remiss av betänkande tillgängliga stränder, ett mer differentierat strandskydd 202078

Sammanfattning

Haninge kommun ifrågasätter begränsningar till föreslagna landsbygdsområden, även förslaget om skärpning av möjligheterna till dispens och upphävande av strandskydd ifrågasätts. I övriga lämnas ett antal synpunkter på betänkandets förslag.

Enlig SB PM 2003:2 ”Svara på remiss – hur och varför” från Regeringskansliet Innehåller detta remissvar i mycket begränsad utsträckning innehåll från det remitterade betänkandet SOU 2020:78. Detta för att öka tydligheten i de synpunkter som framförs på SOU 2020:78.

Betänkande finns att läsa <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/12/sou-202078/>

Förvaltningens synpunkter

Vad som kanske inte är allmänt känt är att Haninge trots sitt storstadsnära läge också har en glesbygdsproblematik att hantera gällande skärgården. Kommunen består till ytan av 80 % vatten med ca 3 600, öar, kobbar och skär med en bofast befolkning om ca 1 200 personer på öarna i kommunen, inklusive Muskö och Ornö även om dessa öar kan nås med färja respektive tunnel. Typiska glesbygdsfrågor ska i dessa områden hanteras parallellt med en stor efterfrågan på mark för byggnation och höga priser på bostäder.

Av utredningens uppdrag framgår bland annat att utredningen ska identifiera förhållanden att differentiera strandskyddet utifrån:

Tillgång till sjöar och stränder

Befolkningstäthet

Exploateringstryck

Haninge kommun anser att utredningen inte följt sitt uppdrag avseende differentieringen av strandskyddet. Gällande förslaget om s.k. landsbygdsområden, 7 kap. 17 a § miljöbalken, så innehåller det flera undantag. Ett av undantagen är mycket kategorisk och

undantar områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse. Någon möjlighet att göra en helhetsbedömning utifrån vad utredningsuppdraget anger om differentiering även utifrån tillgång till sjöar och stränder samt befolkningstäthet har inte tagits med. För den bofasta befolkningen i skärgården så behövs utökade möjligheter till lättnader i strandskyddet för att möjliggöra en fortsatt utveckling avseende verksamheter och bostäder.

Utredningens förslag går också emot skrivningarna i betänkandet, s. 175 och 225, om att differentieringarna i strandskyddet ska beslutas och genomföras på lokal nivå.

Haninge kommun ställer sig också mycket frågan till skärpningen av 7 kap. 18 c § 1–6 miljöbalken som medför att möjligheten till dispens och upphävande av strandskydd i detaljplaner ska tillämpas särskilt restriktivt i vissa situationer. Av utredningens uppdrag framgår inte något tydligt direktiv om att de redan idag mycket strikta möjligheterna till dispens ska skärpas. Flera av de dispenser som givits de senaste åren gällande verksamheter eller nya bostäder för fastboende i skärgården hade inte varit möjliga med de minskade möjligheter till dispens från strandskyddet som utredningen föreslår. Oavsett vad utredningen skriver i betänkandet (s. 332) så är det en skärpning då praxis kan förändras med tid och en mindre skarp lagtext ger möjligheter att göra avvägningar utifrån situationer i det enskilda fallet.

Bemyndigandet i 7 kap. 13 § miljöbalken om meddelande av föreskrifter för bestämmande av insjöars storlek och vattendrags bredd behövs inte, i vart fall inte på det sättet. Frågan har lyfts tidigare och Naturvårdsverket tog 2014 som svar på ett regeringsuppdrag (M2014/1093/Nm) fram ett förslag, se skrivelse 2014-10-31, NV-03353-14, s. 31, 41 och 47. Risker är stora att ett liknande förslag blir aktuellt. Förslaget från 2014 är så pass komplicerat och arbetskrävande att det inte skulle vara praktiskt hanterbart i det dagliga arbetet i en kommun. Frågan om vattendrags bredd och sjöars storlek är enklare att hantera än vad som är normalt medelvattenstånd enligt nu gällande 7 kap. 14 § miljöbalken. I prop. 2013/14:214 s. 18 anges angående normalt medelvattenstånd ”Ett fastställande måste således ske utifrån det som vid en förnuftigt avvägd bedömning får anses vara normala förhållanden.” Ett uttalande som stämmer väl överens in i flera

decenniers praxis och erfarenhet av hantering av strandskyddsärenden. Det finns därför inte anledning att ens riskera att krångla till definitionen av sjöars storlek och vattendrags bred med det föreslagna bemyndigandet.

Hänvisningarna till plan- och bygglagen (2010:900) i 7 kap. 18 f § plan- och bygglagen samt 10 § lag om införande av miljöbalken behöver förtydligas på något sätt. Vad gäller detaljplaner enligt plan- och bygglagen (1987:10)?

Vidare enligt 7 kap. 18 f § så är det inte rimligt att upphävande av förordnanden om upphävt strandskydd kan ske med ett enkelt beslut. Det nuvarande förordnandet för Haninge kommun beslutades 1999-06-03. Ett upphävande av det nuvarande förordnandet skulle i ett sådant fall vara den mest genomgripande förändringen i strandskyddet för kommunen sedan det generella strandskyddet infördes 1975-07-01. Ett eventuellt upphävande av förordnandet skulle från en dag till en annan i stor utsträckning förändra planmässiga förutsättningar som gällt i kommunen i över 40 år.

Gällande handläggningstiden, 26 b § förordningen om områdesskydd, för länsstyrelsen om 12 månader för ansökan om upphävande av strandskydd i landsbygdsområde så är den väl tilltagen. Kommunerna har i plan- och bygglagen en reglerad handläggning tid om 4+4 veckor för bland annat s.k. attefallshus (som oftast är lika komplicerade som bygglovsärenden), 10+10 veckor för alla typer av lov och förhandsbesked som kan vara mycket komplicerade samt fyra månader för planbesked som också kan vara mycket komplicerade. Att då föreslå 12 månaders handläggningstid för länsstyrelsen i ett ärende om landsbyggsområde är helt oproportionerligt.

Angående förslaget om vidare utredning gällande de areella näringarna s. 215. Bestämmelserna om undantag med de areella näringarna behöver samordnas med motsvarande bestämmelser i 9 kap. 3 § plan- och bygglagen. Till ordalydelsen är bestämmelserna mycket lika men i praxis så har tolkningarna med tiden blivit ganska olika. Förslagsvis så placeras bestämmelsen i antingen miljöbalken eller plan- och bygglagen med en hänvisning från den en till den andra lagen. På samma sätt som med hänvisningarna

från plan- och bygglagen till 3 och 4 kap. miljöbalken. Även frågan hästrelaterade byggnaders koppling till de areella näringarna behöver få ett entydigt svar. Antingen så är ridhus och stall en del av de areella näringarna eller inte, oavsett gårdens övriga verksamhet och oavsett om hästarnas foder produceras på gården eller inte.

Underlag för beslut

- Remiss från Miljödepartementet 2021-02-01
- Betänkandet SOU 2020:78

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar

1. Stadsbyggnadsnämnden delar de synpunkter som framförs av stadsbyggnadsförvaltningen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Överläggningar i stadsbyggnadsnämnden

Linus Björkman (M) hemställer om att få lämna ett särskilt yttrande från Moderaterna.

Harald Gärdek (V) hemställer om att få lämna ett särskilt yttrande från Vänsterpartiet.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut - arbetsutskottets - och finner att stadsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med förslaget. Därefter finner ordföranden att stadsbyggnadsnämnden medger att Moderaterna lämnar ett särskilt yttrande.

Stadsbyggnadsnämndens beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar

1. Stadsbyggnadsnämnden delar de synpunkter som framförs av stadsbyggnadsförvaltningen.
2. Moderaterna medges lämna ett särskilt yttrande (bilaga).
3. Vänsterpartiet medges lämna ett särskilt yttrande (bilaga).

4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.
Harald Gärdek (V) - deltar ej i beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KS/KF

För kännedom